

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Бухгалтерського обліку та аудиту
(повна назва кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою професійного спрямування
«Облік і аудит»
(назва магістерської програми)

на тему: «Облік, контроль та аналіз дебіторської заборгованості на підприємстві
ТОВ «Телекарт - Прилад»

Виконавець:

студент 4 курсу групи 1 ФМОІТ

Булах В.В.

(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Шерер І.Л.

(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

ОДЕСА – 2021

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На сьогоднішній день, діяльність більшості українських підприємств характеризується низьким рівнем менеджменту та нездатністю підприємств раціонально та своєчасно управляти оборотними активами, а саме це призводить до фінансової неплатоспроможності підприємств. Внаслідок того, що для багатьох підприємств характерні надмірні обсяги дебіторської заборгованості у складі оборотних активів, підприємства не можуть нормально функціонувати, оскільки це зменшує кошти в їх обороті. Саме тому кожне підприємство має ставити за мету навчитися працювати так, щоб дебіторська заборгованість працювала на підприємство, а не проти нього.

Мета дослідження узагальнення теоретично-практичних основ обліку, дослідження контролю та аналізу дебіторської заборгованості на підприємстві та визначення основних напрямів її удосконалення.

Завдання дослідження:

- дослідити теоретичні положення щодо економічної сутності дебіторської заборгованості, особливості її класифікації, визнання та оцінки;
- розглянути концептуальні основи обліку дебіторської заборгованості;
- охарактеризувати організаційно-економічну діяльність підприємства та ведення обліку на ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»;
- провести аналіз стану дебіторської заборгованості на підприємстві;
- окреслити напрямки удосконалення дебіторської заборгованості на досліджуваному підприємстві;
- визначити мету та завдання проведення контролю дебіторської заборгованості;
- розробити напрями вдосконалення обліку, аналізу та контролю в системі управління дебіторською заборгованістю.

Об'єкт дослідження. Господарська діяльність підприємства, пов'язана з управлінням дебіторською заборгованістю.

Методи дослідження. В ході написання дипломної роботи для повноти висвітлення та достовірності результатів дослідження було використано як загальнонаукові методи, так і емпіричні. В розрізі загальнонаукових методів використовували аналіз, синтез, індукцію, дедукцію, конкретизацію, а в розрізі емпіричних – документування та балансово-звітні прийоми. Для розкриття економічної сутності дебіторської заборгованості було використано методи узагальнення та порівняння, для дослідження якості обліку – комплексний та системний підходи, а саме метод спостереження, що дозволяє визначити стан обліку дебіторської заборгованості на досліджуваному підприємстві, для формування результатів та висновків – абстрактно – логічні методи.

Інформаційна база дослідження. це вся наукова, методична та спеціальна література, нормативно - законодавчі документи щодо обліку дебіторської заборгованості, конкретна література з бухгалтерського обліку. Практична частина виконана на основі внутрішніх нормативних документів, фінансової, податкової звітності та іншої документації підприємства ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (32 найменувань) та 18-ти додатків. Загальний обсяг роботи становить 73 сторінок. Основний зміст викладено на 55 сторінці. Робота містить 15 таблиць, 9 рисунків.

Публікація та апробація результатів дослідження. Результати дослідження впроваджено в господарську практику ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД».

За результатами дослідження опубліковано тези у збірнику наукових праць за матеріалами VII Міжнародної студентської науково-практичної Інтернет-конференції «Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі розглядалися питання економічної сутності, визнання та оцінки дебіторської заборгованості, проведено аналіз нормативно-правових документів, що регулюють її облік, проведено порівняння обліку дебіторської заборгованості в розрізі національних та міжнародних стандартів фінансової звітності.

В другому розділі проведено дослідження з питань практики обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД». Виявлені недоліки, надані рекомендації.

В третьому розділі викладено методика контролю та аналіз дебіторської заборгованості. Проведено аналіз дебіторської заборгованості на досліджуваному підприємстві ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД» та надано шляхи удосконалення.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження зроблено наступні висновки та пропозиції.

Дебіторська заборгованість є основоположним чинником, що визначає фінансовий стан підприємства, впливає на формування доходів та витрат, а також на досягнення цілей підприємства та забезпечення його конкурентоспроможності.

На сьогоднішній день, дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату, а дебітори – юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів.

Дебіторську заборгованість можна класифікувати за рядом різноманітних ознак.

Облік дебіторської заборгованості супроводжується нормативно-правовими документами, що відіграють значну роль у вивченні даної теми.

В результаті дослідження також виявлено, що національні стандарти мають значні відмінності від міжнародних, особливо у визнанні та оцінці дебіторської заборгованості. Виявлено, що міжнародні стандарти є більш модернізованими і це забезпечує суттєвість та достовірність облікової інформації, що в подальшому сприятиме ефективному управлінню дебіторською заборгованістю.

У процесі написання другого розділу було надано коротку організаційно – економічну характеристику підприємству ТОВ «Телекарт – Прилад». Розглянуто та

проаналізовано діючу систему обліку господарських операцій з дебіторської заборгованості та їх документальне оформлення.

В результаті дослідження було проаналізовано деякі положення облікової політики підприємства стосовно обліку обраного об'єкту дослідження та первинні документи, що безпосередньо стосуються нашого питання.

Досліджуване підприємство представляє собою одну з найбільших торговельних мереж України.

Взагалі облік дебіторської заборгованості на даному підприємстві ведеться чітко та своєчасно, що дозволяє досягти правильного відображення тих чи інших господарських операцій як у синтетичному так і аналітичному розрізі.

Дослідивши діючу систему обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД» нами були зроблені наступні висновки та пропозиції:

1. На підприємстві відсутній відокремлений орган внутрішнього контролю, тому пропонуємо створити його, що в свою чергу, полегшить роботу інших відділів, буде більш детально вивчати недоліки та розробляти заходи для їх усунення, що в результаті дозволить підприємству функціонувати більш ефективно.
2. Пропонуємо ставити за мету розширення клієнтської бази, тобто збільшувати кількість покупців та замовників, що сприятиме зменшенню ризику несплат.
3. ТОВ «Телекарт – Прилад» необхідно звернути увагу на налагодження системи контролю за станом розрахунків з прострочених платежів. За аналізований період не відбулося жодних змін стосовно резерву сумнівних боргів, що свідчить про неефективну працю бухгалтерії та відділу збуту.
4. Підприємству рекомендовано розробити та затвердити графік документообігу щодо обліку розрахунків з покупцями та замовниками.
5. Підприємство має нарощувати обсяги виробництва і реалізації продукції за рахунок: недопущення залишків нереалізованої продукції на складах, за рахунок ефективного використання фонду робочого часу, збільшення трудомісткості, віддачі основних засобів, збільшення продуктивності праці та матеріаломісткості виробленої продукції.
6. Постійно переглядати формування цін на продукцію, підвищення якості маневрування ціною на окремі види продукції.

У процесі проведеного дослідження внутрішнього контролю нами було розроблено тест внутрішнього контролю обліку дебіторської заборгованості.

Аналіз дебіторської заборгованості на ТОВ «Телекарт - Прилад» свідчить про наступне.

Аналіз динаміки складу та структури дебіторської заборгованості показав, що сума дебіторської заборгованості значно зросла.

Аналіз показників фінансової стійкості показав, що зниження коефіцієнту автономії свідчить про збільшення залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування його активів. У 2020 році в порівнянні з 2019 роком підприємство стало більш залежним від позикового капіталу. Рівень фінансових ризиків

знаходиться не на прийнятному рівні, тому не можна сказати, що підприємство є абсолютно фінансово стійким.

Аналіз ліквідності балансу показав, що він не є абсолютно ліквідним, оскільки спостерігається нестача абсолютно ліквідних активів для покриття найбільш термінових зобов'язань.

Підприємству необхідно вжити необхідні заходи для підвищення ліквідності, а саме: збільшувати величину найбільш ліквідних активів, забезпечувати вчасну оплату покупців за отриману продукцію, переглянути свої короткострокові та довгострокові зобов'язання.

Аналіз показників платоспроможності показав, що ТОВ «Телекарт – Прилад» знаходиться на етапі погіршення платоспроможності. Тому бажано вжити заходів щодо поліпшення платоспроможності підприємства, а саме, реструктуризація частини поточних зобов'язань та підвищення оборотності дебіторської заборгованості.

Дотримання запропонованого комплексу заходів щодо удосконалення обліку дебіторської заборгованості дасть можливість виявити чинники, що впливають на зростання частки дебіторської заборгованості та запровадити належний рівень контролю для досягнення ефективного управління дебіторською заборгованістю, що в майбутньому дозволить покращити загальний стан підприємства в цілому та підвищити його ефективність.

АНОТАЦІЯ

Булах В.В.

(прізвище та ініціали студента)

«Облік, контроль та аналіз дебіторської заборгованості

(назва кваліфікаційної роботи)

на підприємстві ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»

(назва кваліфікаційної роботи)

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
«071 Облік і оподаткування» за освітньою програмою
«Облік і аудит»
 Одеський національний економічний університет
 м. Одеса, 2021 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження виступає господарська діяльність підприємства, пов'язана з управлінням дебіторською заборгованістю.

У роботі розглянуто питання стосовно економічної сутності, визнання, класифікації та оцінки дебіторської заборгованості.

Проаналізовано діючу практику обліку та внутрішнього контролю дебіторської заборгованості на ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД».

Запропоновано комплекс заходів, направлених на удосконалення системи обліку та контролю дебіторської заборгованості.

Ключові слова: дебіторська заборгованість, витрати на відрядження, резерв сумнівних боргів, облік, контроль, аналіз, розрахунки з покупцями та замовниками, грошові кошти, проблеми обліку.

ANNOTATION

Bulakh V.V.

(students surname and initials)

«Accounting, control and analysis of receivables

(work title)

on LLC «TELECART-DEVICE»

(work title)

qualifying work for obtaining an educational bachelor's degree in a specialty
«071 Accounting and taxation» according to the educational program
«Accounting and auditing»
 Odessa national economic university
 Odessa, 2021

Bachelor's qualification work consists of three sections. The object of the study is the business activities of the enterprise related to the management of receivables.

Issues related to the economic nature, recognition, classification and valuation of receivables are considered.

Operating practice of account and internal control of receivables on LLC «TELECART-DEVICE»

A set of measures aimed at improving the system of accounting and control of receivables is proposed.

Key words: receivables, travel expenses, reserve of doubtful debts, account, control, analysis, settlements with buyers and customers, cash, problems of account.